

ISSN 1304-8120 | e-ISSN 2149-2786

Araştırma Makalesi * Research Article

İngilizce ve Sınıf Öğretmenlerinin İlkokulda Yabancı Dil Öğretimine Yönelik Görüşleri

English and Primary Education Teachers' Opinions on Foreign Language Teaching in Primary School

Yasemin KUBANÇ

Arş. Gör. Dr., Fırat Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü ykubanc@firat.edu.tr
Orcid ID: 0000-0002-7465-2509

Batuhan SELVİ

Dr. Öğr. Üyesi, Fırat Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Yabancı Diller Eğitimi Bölümü b.selvi@firat.edu.tr
Orcid ID: 0000-0002-4755-3361

Öz: Eğitim sistemimizin en önemli sorunlarından biri öğrencilerin okullarda öğretilen yabancı dili etkili ve aktif bir şekilde günlük hayatında kullanamamasıdır. Yabancı dilin daha etkili öğrenilebilmesi için yabancı dil öğretimi artık ilkokul 2. Sınıf itibarıyla başlamaktadır. İlkokullarda yabancı dil öğretimi İngilizce öğretmenleri tarafından, İngilizce öğretmenlerinin olmadığı okullarda sınıf öğretmenleri tarafından yürütülmektedir. Bu araştırma ile İngilizce ve sınıf öğretmenlerinin ilkokulda yabancı dil öğretimine yönelik görüşleri tespit edilmeye çalışılmıştır. Verilerin toplanmasında nitel araştırma yöntemlerinden yarı yapılandırılmış görüşme yöntemi kullanılırken, verilerin analiz edilmesinde içerik analizi tekniği kullanılmıştır. Ölçüt örnekleme yöntemine göre seçilen 18 öğretmenin görüşleri önce branş olarak sınıflandırılmış sonra tema ve alt temalarına ayrılmıştır. Araştırma sonucunda İngilizce ve sınıf öğretmenlerinin genel olarak ilkokulda yabancı dil öğretimine olumlu baktıkları tespit edilmiştir. Sınıf öğretmenlerinin yabancı dil öğretimine yönelik yöntem ve teknikleri bilmedikleri görülürken, İngilizce öğretmenlerinin yabancı dil öğretimine yönelik fakat öğretim programıyla uyumlu olmayan klasik yöntem ve teknikleri tercih ettikleri görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Yabancı dil öğretimi, İngilizce öğretmeni, sınıf öğretmeni, ilkokul.

Abstract: One of the most important problems of our education system is that students cannot use foreign language effectively and actively in daily life. For an effective foreign language learning, foreign language teaching (FLT) starts in 2nd grade in primary school. FLT in primary schools is conducted by English teachers, and by primary education teachers. This study examined opinions of English and primary education teachers on FLT in primary school. The data were collected using semi-structured interview method and analyzed using content analysis. Opinions of 18 teachers, selected using criterion sampling method, were classified based on discipline and then divided into themes and sub-themes. The findings revealed that English and primary education teachers had positive opinions on FLT in primary school. It was also found that primary education teachers did not know the methods and techniques for FLT, and English teachers preferred traditional methods and techniques which are not compatible with the current curriculum.

Keywords: Foreign language teaching, English teacher, classroom teacher, primary school.

Geliş Tarihi:25.11.2022

Kabul Tarihi:12.12.2022

Yayın Tarihi:31.12.2022

Atıf: Kubanç, Y. & Selvi, B. (2022). İngilizce ve sınıf öğretmenlerinin ilkokulda yabancı dil öğretimine yönelik görüşleri. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 19(3), 1257-1275. Doi: 10.33437/ksusbd.1210081

GİRİŞ

Dil bir toplumu oluşturan kişilerin duygu ve düşüncelerinin, ses ve anlam bakımından o toplumda yer alan kişilere aktarılmasını sağlayan çok yönlü ve gelişmiş bir sistem olarak tanımlanabilir (Akçam, 2022). Diğer taraftan yabancı dil bir insanın programlı bir eğitim çerçevesinde öğrendiği dil olarak ifade edilmektedir (Günay, 2015, s.68). İmer vd. (2011, s.151) göre yabancı dil kişinin iletişim amacıyla geçici olarak kullandığı ve öğrendiği dildir. Günümüzde değişen dünya koşulları nedeniyle farklı ülke vatandaşlarının iletişim kurabilmesi için ortak bir dil kullanması zorunluluk halini almıştır (Gönül, 2020). Bu kapsamda yabancı dil öğretimi; bireylere toplumsal ve akademik önden katkı sağlayan anadilin dışında öğrenilen başka bir dil anlamına gelmektedir (TDK, 2022).

Küreselleşme süreciyle birlikte uluslararası alanda İngilizce bilmek ve bu dili yetkin bir şekilde konuşmak oldukça önemli hale gelmiştir (Crystal, 2012). Bu sebeple, İngilizcenin erken yaşta öğrenilmesi popülerlik kazanmıştır. Ülkemizde de yabancı dil olarak İngilizce öğretimine 1997 yılında ilkökul 4. ve 5.sınıflarda başlanmıştır (Şevik, 2009). 2013-2014 eğitim öğretim yılında ise ilk kez ilkökul 2.sınıflara İngilizce eğitimi verilmiştir (Ekuş ve Babayiğit, 2013). İlkokul 2, 3 ve 4.sınıflarda sadece "listening" ve "speaking" becerilerinin geliştirilmesine yönelik etkinlikler yer almaktadır (MEB, 2018). İlkokul 2.sınıfta bu becerilerin geliştirilmesinde sanatsal faaliyetlerden, şarkı, drama, çeşitli oyunlar, kuklalar ve soru cevap tekniklerinden yararlanılmaktadır. Öğretim programında (MEB, 2018) ilkökul 2.sınıfta yabancı dil öğretiminin amacının çocuklara İngilizceyi sevdirmek olduğu vurgulanmıştır. Bu kapsamda ilkökul 2.sınıfta meyveler, renkler, sayılar, sınıfta kullanılan eşyalar, hayvanlar ve duyu organlarımız tema olarak kullanılmaktadır. İlkokul 3. sınıfta amaç öğrencilerin 2.sınıfta öğrendikleri bilgileri hem sınıf içinde hem de sınıf dışında aktif olarak kullanmalarınıdır (MEB, 2018). Bu kapsamda ilkökul 3.sınıfta kullanılan temalar selamlaşma, aile ve akrabalık ilişkileri, duygular, oyun ve oyuncaklar, yaşanan ev ve şehir, taşıtlar ve doğa olarak belirlenmiştir. İlkokul 4.sınıfta İngilizce eğitiminde temel amaç öğrencilerin İngilizceye karşı olumlu tutum geliştirmeleridir (MEB, 2018). Bu kapsamda kullanılan temalar; yiyecek ve içecekler, boş zaman etkinlikleri, meslekler, giysiler, fiziksel ve kişisel özellikler ile ülkeler ve milliyetler. Etkinlikler belirlenen temaların ışığında hazırlanarak görsel ve işitsel materyallerle desteklenip öğrencilerin ilgili temel sözcükleri doğru seslendirmeleri sağlanmalıdır.

Erken yaşta İngilizce eğitimi, temel olarak yabancı dil öğrenmeye ne kadar erken başlanırsa telaffuz ve akıcılığın o kadar iyi olduğu ve eğitim süresi uzadıkça daha yetkin bir dil öğrenimin gerçekleşeceği fikrine dayanmaktadır. (Lenneberg, 1967; Enever & Moon, 2009). Ayrıca erken yaşta dil öğrenmeye başlayan çocukların düşük duyuşsal filtreleme sahip olma ve yabancı dildeki sesleri hızlı bir şekilde edinme gibi bir takım avantajlara sahip olduğunu belirtilmektedir (Krashen, Long & Scarcella, 1979). Erken yaşta dil öğretiminin çocukların kendi anadillerinde okuma ve anlama becerilerini geliştirdiği (Küçük, 2006) ve kişilik gelişimine katkı sunduğu ifade edilmiştir (Cihan, 2001). Genel olarak 6-12 yaş arasındaki öğrenciler erken dil öğrenenler olarak adlandırılır (Djigunović, 2012; Haznedar & Uysal, 2010; Shin, 2014). Ellis (2014) daha detaylı bir sınıflama yaparak erken yaşta dil öğretiminin okul öncesi, ilkökul ve ortaokul öğrencileri olarak kategorize etmiş ve her yaş grubunun kendine özgü ihtiyaçları bulunduğunu dolayısıyla ve bu öğrencilerin uygun bir yaklaşım ve öğrenme pedagojisi ile ele alınması gerektiğini öne sürmüştür. Bu kapsamda, her çocuk her yaşta farklı öğrenme davranışları sergilemektedir, bu nedenle her yaşta yabancı dil öğretimi farklı şekillerde olmalıdır (Nunan, 2011; Scott & Ytreberg, 1990). Harmer'e (2001) göre küçük çocuklar dil öğrenirken genellikle ilgili ve heveslilerdir. Görmek, duymak en önemlisi dokunmak isterler ve öğrenme şekilleri doğrudan değil dolaylıdır. Tek tek kelimeleri anlamasalar dahi genel olarak cümlede ne kastedildiğini anlayabilirler. Ayrıca, Cameron (2001) küçük çocukların daha az utangaç olduğunu ve öğretmenlerini memnun etmek için çabaladığını belirtmiştir. Ancak, küçük çocuklar nispeten daha kısa bir dikkat süresine sahiptir ve etkinlik onlar için ilgi çekici ve anlamlı değilse ilgilerini ve motivasyonlarını kolayca kaybedebilirler. Bu sebeple, küçük yaşta öğrenciler sürekli aktif tutulmalı ve onlar için anlamlı bir dil öğrenme bağlamı oluşturulmalıdır (Uysal & Yavuz, 2015). Küçük çocuklar aynı zamanda oldukça meraklı ve cesur oldukları gibi akranlarıyla kolaylıkla iletişim kurarlar (Stakanova & Tolstikina, 2014). Erten'e (2016) göre öğrencilerin bu özelliklerini bilen ve dikkate alan öğretmenler ancak öğrencilerin derse katılımlarını ve motivasyonlarını artırmak için doğru araçları ve yöntemleri seçebilir. Berman (1998) dil öğretimi ile öğretmenin kullandığı öğrenme stili arasında doğrudan bir bağlantı olduğu ifade etmektedir. Bu nedenle öğretmenlerin öğrencilerinin öğrenme stillerini tanıyıp müzik, sanat, drama, multimedya, grup çalışmaları ve daha pek çok şeyi derslerinde kullanmaları önem taşımaktadır.

İlkokulda çocuklara İngilizce öğretmek yetişkinlere İngilizce öğretmeye kıyasla birçok avantaja sahiptir (Harmer, 2001). Küçük çocuklar iletişim kurmaya çok meyillidir ve büyüdükçe utangaçlıktan derste konuşmayı pek istemezler (Moon, 2000). Bu durum ilkokulda öğrencilerinin iletişim kurma becerilerini derste doğru kullanan öğretmenlerin daha avantajlı konuma gelecekları anlamına gelir (Akpınar & Özdaş, 2013). İlkokul öğrencileri sesleri taklit etme ve çıkarmada oldukça başarılıdır ve öğrencilerin İngilizceyi sevmeleri öğretmenlerini sevmeleri ile doğru orantılıdır (Moon, 2000). Rixon'a (1999) göre etkili bir dil öğretimi yaşam boyu devam eden bir süreçle gerçekleşir. İlkokul yıllarında İngilizceyi seven bir öğrencinin sonraki yaşamında İngilizceye devam etmesi, sıkıcı ve anlamsız bulan bir öğrenciye göre daha olasıdır. Bu nedenle erken yaşta etkili bir yabancı dil öğretimi gelecekte yabancı dil öğrenimi ve kullanımını konusunda önem taşımaktadır (Ekin & Damar, 2013).

İlkokuldan itibaren çocuklara yabancı dil öğretmek amacıyla kullanılan birçok yöntem ve yaklaşım bulunmaktadır (Güler, 2022). Bu yöntem ve yaklaşımlar seçilirken; öğrenen bireylerin özellikleri ve öğrendikleri dili hangi amaç için kullanacaklarını doğru belirlemek önem arz etmektedir (Quirk vd., 1985). Yabancı dil öğretiminde kullanılan yöntemlerden biri olan doğrudan öğretim modelinde amaç öğrenilen dili günlük hayata entegre etmektir (Coppola, 2005). Öğretmenler yabancı dile son derece hakim olmalıdır ve çeşitli görsel materyaller kullanılarak konuşulan dil ile görseller bu yöntemde özdeşleştirilir (Demircan, 2013). Dolayısıyla bu model daha çok öğrencilerin konuşma becerilerinin geliştirilmesine yönelik kullanılmaktadır (Güler, 2022). Yabancı dil öğretiminde kullanılan yöntemlerden bir diğeri dilbilgisi çeviri yöntemidir. Adından anlaşılacağı gibi bu yöntem, öğrencilerin dilbilgisi-gramer becerilerinin geliştirilmesine yöneliktir. Ülkemizde de uzun yıllar kullanılan bu yöntem öğretmen merkezli olması, öğrenciler tarafından kullanılmayan gramer kurallarının öğretilmesine dayalı olduğu için sıkıcı bulunması, diğeryabancı dil öğrenme becerilerinin gelişimini desteklememesi nedeniyle eleştirilmiştir (Brown, 2007). Dil öğretiminde kullanılan bir diğeryöntem tüm fiziksel tepki yöntemidir (Asher, 1977). Bu yöntemde yabancı dil öğretimi mümkün olduğunca ana dil edinimine benzetilmeye çalışılır. Bu yöntemin amacı yabancı dili konuşma ile hareketin bir araya getirerek öğretmektir. Öncelikli amaç öğrenenlerin anlama becerileri geliştirmektir. Dil eğitimcilerine göre öğrenilen dil iletişim aracı olarak aktif olarak kullanılırsa öğrenci için hem daha ilginç hem de daha anlamlı olacaktır (Demircan, 2013). Bu durum iletişime dayalı yöntemi ön plana çıkarmıştır. İletişime dayalı yöntem dinleme, konuşma, okuma ve yazma olmak üzere dört dil becerisinin de öğretim sürecinde aktif kullanılmasını sağladığı için yabancı dil öğretiminde önemli kabul edilmiştir (Güler, 2022). Bir diğeryöntem olan işitsel dilsel yöntem, konuşma ve dinleme becerilerinin geliştirilmesine yönelik olarak kullanılan ve büyük gruplara dil öğretmeyi hedefleyen bir yöntemdir (Hengirmen, 2006). Kullanılan yöntemlerden günlük hayatla uyumlu, yaparak yaşayarak öğrenmeyi temel alan yöntemler daha yararlı ve kullanılabilir olarak kabul edilmiştir (Güler, 2022). Bu yöntemlerden biri seçmeli yöntemdir. Bu yöntemde öğrenciler o dile yönelik anlamlı cümleler kurabilmeli ve günlük hayatında gerektiğinde yabancı dili kullanarak ihtiyaçlarını ifade edebilmelidir (Hengirmen, 2006). Bunun içinde sınıf ortamında kişinin anadilini de kullanmasına izin verilebilir (Demirel, 2020). Bu yöntemin aksine sınıf ortamında anadil kullanılmamasını, anlamın jest ve hareketlerle karşı tarafa aktarılmasını savunan yöntemlerde bulunmaktadır. Bu yöntemlerden biri olan doğal yöntemde gramer gibi öğrenci için anlamlı olmayan kurallara yoğunlaşmak yerine, sınıf içerisinde dilin doğaçlama kullanılmasına önem verir (Tümen Akıldız, 2019).

Tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de yabancı dil öğretiminde çeşitli sorunlarla karşılaşmaktadır. Şevik'e (2009) göre bu sorunların başında İngilizce öğretmeni eksikliğinden kaynaklı olarak derslere farklı branşlarda yer alan öğretmenlerin girmesidir. Bu durum İngilizce öğretiminde karmaşık uygulamalara neden olmakta ve dolayısıyla etkili bir öğretimin gerçekleşmesini engellemektedir. Akdoğan (2010) Türkiye'de yabancı dil öğretiminde yaşanan sorunları Türkiye'de yabancı dil öğretimine geç yaşta başlama, kullanılan öğretim yöntemlerinin etkili olmaması, materyal eksiklikleri ve ders saatlerinin yetersiz olması şeklinde ifade etmiştir. Can ve Işık Can (2014) lise ve üniversitede okuyan öğrencilerin yabancı dil öğrenmeyi önemli bulduklarını, öğrencilerin dil öğretimine yönelik faaliyetleri yeterli bulmadıklarını, bu sorunların öğrenci, öğretmen, aile, öğretim programı ve eğitim politikalarından kaynaklandığını tespit etmişlerdir. Demirpolat (2015), Türkiye'nin yabancı dil öğretiminde sorun yaşamasının nedeninin tek bir etmene bağlanamayacağını, birbirini etkileyen birçok durumun söz konusu olduğunu belirtmiştir. Söz konusu araştırmada Türkiye'de öğretmen yetiştirme yetersizlikleri, öğretmen yeterliliklerinin sadece çoktan seçmeli testlerle ölçülmesi,

kalabalık sınıflar, donanım ve teknik yetersizlikler, ortak bir yöntemin belirlenememesi olarak sınıflandırılmıştır. Çelebi ve Yıldız Narinalp (2020) ortaokullarda İngilizce öğretmenlerinin karşılaştığı sorunları araştırdığı çalışmada öğretmenler; yabancı dil öğretim programını etkili bulmadıklarını, öğrencilerin derse gereken önemi vermediklerini, hizmet içi eğitim olanaklarının az olduğunu ve sınıf mevcutlarının kalabalık olduğunu ifade etmişlerdir. Acat ve Demiral (2002) Türkiye’de yabancı dil öğrenmede en önemli motivasyon kaynağının yabancı dil öğrenmenin gelecekte bireylere iş bulmada kolaylık sağlaması olduğunu tespit etmiştir. Aynı çalışmada öğrenciler için dışsal motivasyon kaynaklarının içsel motivasyon kaynaklarına göre daha etkili olduğu ortaya konmuştur.

İlkokulda yabancı dil öğretiminde derslerin etkili bir şekilde yürütülebilmesi için iki faktör önemlidir: İngilizce öğretmenleri ve sınıf öğretmenleri. Bu nedenle, her iki durumun olası avantajları ve dezavantajları derinlemesine incelenmelidir. Şevik’e (2009) göre İngilizce öğretmenlerinin dil uzmanlığı, doğru telaffuz, dili kullanmaya yatkınlık ve dersi hedefler doğrultusunda planlama avantajları bulunmaktadır. Bu görüşün aksine, İspınar (2005) yaptığı araştırmada, İngilizce öğreticilerinin eğitim fakültesi mezunu olmalarına rağmen İngilizce öğretimine yönelik herhangi bir eğitim almadıklarını ve geleneksel yöntemlere göre öğretim yürüttüklerini ifade etmiştir. Benzer şekilde Kandemir (2016) araştırmasında öğretmenlerin zaman zaman programla örtüşmeyen uygulamalar gerçekleştirdiklerini tespit etmiştir. Çankaya (2015) İngilizce öğretmenleri üzerinde yapmış olduğu araştırmada öğretmenlerin program hakkında olumlu düşüncelere sahip olduklarını ifade ederken, Alkan ve Arslan (2014) öğretmenlerin öğretim programını yeterince tanımadıklarını ifade etmiştir. Erkuş ve Babayiğit (2013) İngilizce öğretmenlerinin ilkökul 2.sınıfta yabancı dil öğretimine olumlu baktıklarını ancak öğrencilerin aynı anda anadillerini de öğrenmelerinden kaynaklı sorun yaşadıklarını ifade etmişlerdir. İngilizce öğretmenleri öğrencilerin “q, w, x” harflerini öğrenmekte zorluk yaşadıklarını belirtmişlerdir. Sharpe (2001) göre İngilizce öğretmenlerinin en önemli dezavantajı ilkökulda eğitim konusunda pedagojik uzman olmamalarıdır. Ayrıca bu öğretmenler ilkökul öğrencileriyle sadece belirli zaman aralıklarında bir araya geldikleri için öğrencileri tanımaları oldukça zordur (Şevik, 2009). İngilizce öğretmenleri aynı gün içerisinde birkaç defa aynı konuyu anlatmak zorundadır ve bu durum öğretmenlerin derse karşı ilgi ve motivasyonlarının da azalmasına sebep olabilir (Sharpe, 2001). Ayrıca İngilizce öğretmenlerinin çoğu, öğrettikleri dili sonradan öğrenmişlerdir ve bu durum sınıf öğretmenleriyle arasında çok büyük bir dezavantaj olarak algılanmamalıdır (Sharpe, 2001). Diğer taraftan sınıf öğretmenleri İngilizce öğretmenleri kadar dil uzmanı değildir. Sınıf öğretmenlerinin en büyük avantajı ilkökul öğrencileriyle daha çok vakit geçirdikleri için öğrencileri daha iyi tanımaları ve dolayısıyla çocuklara yönelik olarak yabancı dil eğitimini nasıl daha iyi verebileceklerini bilmeleridir (Sharpe, 2001). Bu kapsamda daha önce yapılan birçok araştırmada (Bozavlı, 2015; Ekuş & Babayiğit, 2013; Gönül, 2020) yapmış oldukları araştırmalarda sınıf öğretmenlerinin ilkökulda yabancı dil öğretiminin ilkökul 2.sınıftan itibaren olmasına olumlu baktıklarını ifade etmişlerdir. Ekuş ve Babayiğit (2013) sınıf öğretmenlerinin yarısının yabancı dil eğitiminin kendileri tarafından verilmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Aynı çalışmada sınıf öğretmenlerinin haftalık 2 saatin yabancı dil eğitimi için yeterli buldukları ifade edilmiştir. Bozavlı (2015) sınıf öğretmenlerinin öğrencilerin erken yaşta yabancı dil öğrenme konusunda oldukça istekli olduklarını, doğru yöntemler kullanıldığında öğrendiklerini unutmadıklarını ifade etmişlerdir. Materyal eksikliği ve öğrencilerin hazırbulunuşluk düzeylerinin yetersiz olması sınıf öğretmenlerinin sorun yaşamasına neden olmaktadır. Çelik ve Işık (2019) sınıf öğretmenlerinin pratik yapmak için süre, dinleme ve konuşma etkinliklerinde telaffuz sorunları yaşadıklarını belirtmişlerdir.

Bu araştırmada İngilizce ve sınıf öğretmenlerinin ilkökullarda yabancı dil öğretimine yönelik görüşleri incelenmiştir. İngilizce öğretmenlerinin yabancı dil öğretiminde dil bilgisi uzmanı olmaları, sınıf öğretmenlerinin ise ilkökul öğrencilerine yönelik olarak genel anlamda daha fazla bilgi sahibi olmaları nedeniyle bu araştırma kapsamında her iki grubun görüşleri karşılaştırılarak incelenmiştir. İlkokulda yabancı dil eğitimi nasıl daha etkili hale getirilebilir sorusu, İngilizce’nin ilkökulda zorunlu olarak öğretiliyor oluşu, her iki grup öğretmenlerden ders alan öğrenciler arasında fırsat eşitliğinin sağlanabilmesi için İngilizce ve sınıf öğretmenlerin görüşlerinin ortaya çıkarılması önemlidir. Bu kapsamda bu araştırmada aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. İngilizce ve sınıf öğretmenleri ilkökulda yabancı dil eğitimi konusunda ne düşünmektedir?

2.İngilizce ve sınıf öğretmenlerinin kendilerini yabancı dil konusunda geliştirmek için yaptıkları faaliyetler nelerdir?

3.İngilizce ve sınıf öğretmenleri ilkokulda yabancı dil öğretiminde hangi teknikleri kullanmaktadır.

4.İngilizce ve sınıf öğretmenleri ilkokulda yabancı öğretimde ne gibi sorunlarla karşılaşmaktadır?

5.İngilizce ve sınıf öğretmenleri bu sorunların neden kaynaklandığını düşünmektedir?

6.İngilizce ve sınıf öğretmenleri karşılaştıkları bu sorunları nasıl çözmektedir?

7.İngilizce ve sınıf öğretmenleri lisans düzeyinde yabancı dil öğretimi hakkında ne düşünmektedir?

8.İlkokulda yabancı dil öğretimi konusunda önerileri nelerdir?

YÖNTEM

İngilizce ve sınıf öğretmenlerinin ilkokulda yabancı dil öğretimine ilişkin görüşlerinin tespit edilmeye çalışıldığı bu araştırmada nitel araştırma desenlerinden fenomenoloji tekniği kullanılmıştır. Bu desenin kullanılmasındaki amaç ortak bir deneyimi paylaşan öğretmenlerin ilkokulda yabancı dil öğretimine ilişkin görüş ve düşüncelerini tespit etmektir.

Katılımcılar

Türkiye’de MEB’e bağlı devlet okullarında görev yapan 9 İngilizce ve 9 sınıf öğretmeni araştırmanın çalışma grubunu oluşturmaktadır. Öğretmenlerin seçilmesinde nitel araştırmaya uygun olarak amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Ölçüt örnekleme yöntemi, problemle ilgili olarak belirlenen niteliklere sahip kişilerin seçilmesine dayanmaktadır (Büyüköztürk, 2012). Bu araştırmanın ölçütü ilkokulda yabancı dil öğretimi dersine girmiş olmaktadır. Bu kapsamda belirlenen ölçütleri karşılayan 9 İngilizce ve 9 sınıf öğretmeniyle yarı yapılandırılmış görüşmeler yapılmıştır. Maksimum çeşitliliğin sağlanabilmesi amacıyla farklı sınıf seviyelerinde ders vermiş olmaları dikkate alınmıştır. Katılımcılara ilişkin bilgilere Tablo 1’de yer verilmiştir.

Tablo 1. Katılımcılara ilişkin kişisel veriler

Öğretmenin kodu	Branşı	Çalışma yılı	Mesleki yabancı dil eğitimi
S1	Sınıf öğretmeni	7	Yok
S2	Sınıf öğretmeni	25	Yok
S3	Sınıf öğretmeni	15	Var (Halk eğitim merkezi)
S4	Sınıf öğretmeni	22	Yok
S5	Sınıf öğretmeni	20	Var (Halk eğitim merkezi)
S6	Sınıf öğretmeni	26	Yok
S7	Sınıf öğretmeni	16	Var (Özel kurs merkezi)
S8	Sınıf öğretmeni	7	Yok
S9	Sınıf öğretmeni	5	Var (Özel Kurs)
İ1	İngilizce Öğretmeni	8	Lisans
İ2	İngilizce Öğretmeni	9	Lisans
İ3	İngilizce Öğretmeni	10	Lisans
İ4	İngilizce Öğretmeni	1	Lisans
İ5	İngilizce Öğretmeni	1	Lisans
İ6	İngilizce Öğretmeni	4	Lisans
İ7	İngilizce Öğretmeni	7	Lisans
İ8	İngilizce Öğretmeni	14	Lisans
İ9	İngilizce Öğretmeni	12	Lisans

Tablo 1’de görüldüğü gibi sınıf öğretmenleri S1, S2.....S9 şeklinde kodlanırken, İngilizce öğretmenleri İ1, İ2,İ9 şeklinde kodlanmıştır. Katılımcı sınıf öğretmenlerinin sadece 4’ü yabancı dil eğitimi almıştır. Sınıf öğretmenlerinin geriye kalanı en son lisede yabancı dil eğitimi aldıklarını belirtmişlerdir. Sınıf öğretmenlerinin çalışma yılının 7 ile 26 arasında olduğu görülürken, İngilizce

öğretmenlerinin çalışma yılının 1 ile 14 yıl arasında olduğu görülmektedir. İngilizce öğretmenlerinin tamamı Eğitim Fakültesi İngilizce Öğretmenliği mezunudur

Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırmacılar tarafından araştırmanın amacına uygun olarak 7 yarı yapılandırılmış görüşme sorusu geliştirilmiştir ve veriler yüz yüze görüşme yöntemiyle toplanmıştır. Görüşme sorularının kapsam geçerliliğinin sağlanabilmesi için 2 yabancı dil ve 2 sınıf eğimi uzmanından görüş alınmıştır. Uzman görüşmeleri sonucunda sorular üzerinde düzeltmeler yapılarak soruların son hali oluşturulmuştur. Görüşme sorularının anlaşılabilirliği ve araştırmanın amacına uygun olup olmadığının anlaşılabilmesi için 2 sınıf ve 2 İngilizce öğretmeniyle pilot uygulama yapılmıştır. Görüşmeler için araştırmacılar kolay ulaşılabilir durum yöntemine göre gittikleri okullarda yapılmıştır. Öğretmenlerin uygun zamanları sorulmuş ve gönüllü olarak araştırmaya katılmak için öğretmenler davet edilmiştir. Her bir görüşme 30-50 dk sürmüştür. Tüm katılımcılar görüşmeler sırasında ses kaydı alınmasına izin vermiş ve tüm araştırmacılardan bu kapsamda gönüllü olur formu alınmıştır. Ayrıca araştırmacı tarafından görüşme sırasında notlar tutulmuştur.

Verilerin analiz edilmesinde nitel araştırma modeline uygun olarak içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Araştırmacılar öncelikle ses kayıtlarını yazıya geçirerek İngilizce ve sınıf öğretmen görüşleri olarak iki gruba ayırmıştır. İkinci aşamada her bir soru için tema ve alt temalar oluşturularak frekans ve yüzde değerlerine yer verilmiştir. Son aşamada ise İngilizce ve sınıf öğretmenlerinin görüşleri karşılaştırmalı bir şekilde sunulmuştur. Araştırmanın inandırıcılığının artırılabilmesi için öğretmen görüşlerinden alıntılara yer verilmiştir. Araştırmada tutarlılığın sağlanabilmesi için araştırmacılar arasında kodlama uyumuna bakılmıştır. Bunun için Miles ve Huberman (1994) tarafından geliştirilen "Güvenilirlik = [(Anlaşma sayısı) / (Anlaşma sayısı) + (Görüş ayrılığı sayısı)] x 100" formüle göre hesaplanmıştır. Bu kapsamda güvenilirlik değeri 81 bulunmuştur. Bir araştırmanın güvenilir olabilmesi için güvenilirlik değerinin en az %70 olması gerekmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2019). Bu bilgidен hareketle araştırmanın sonuçlarının güvenilir olduğu söylenebilir

BULGULAR

Araştırmadan elde edilen bulgular, araştırmanın genel amacı doğrultusunda cevap aranan sorular dikkate alınarak İngilizce ve sınıf öğretmenlerine göre karşılaştırmalı bir şekilde sunulmuştur.

Öğretmenlerin İlkokulda Yabancı Dil Öğretimine Yönelik Görüşleri

İngilizce ve sınıf öğretmenlerinin ilkokulda yabancı dil öğretimine yönelik görüşleri Tablo 2'de gösterilmiştir.

Tablo 2. Katılımcıların ilkokulda yabancı dil öğretimine yönelik görüşlerine ilişkin veriler

Sınıf Öğretmenleri			İngilizce Öğretmenleri			
Öğretmen Görüşü	Öğretmen kodu	f	Öğretmen Görüşü	Öğretmen kodu	f	
Olumlu	Erken yaşta dil öğretimi çok faydalı	S1, S2, S3, S4, S5, S6, S7, S8, S9	9	Erken yaşta dil eğitimi dile karşı önyargıları azaltıyor	İ1 İ2 İ3 İ4 İ5 İ7 İ8 İ9	8
	Öğrenciler yeni bir dil öğrendiği için çok heyecanlı	S5, S9	2	Erken yaşta dil eğitimi öğrencilerin daha kolay öğrenmesine yardımcı oluyor	İ4 İ5 İ6 İ7 İ8 İ9	6
Olumsuz	Çocuklar küçük olduğu için dersi sevdirmek zor	S3, S6	2			
	Ezberci bir öğretim var, pratiğe dayalı değil	S3, S4, S6, S7	4			

Tablo 2’de görüldüğü üzere araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin tamamı ilkokulda yabancı dil öğretimine olumlu bakmaktadır ve yabancı dil öğretiminin olması gerektiğini ifade etmişlerdir. Diğer taraftan bu öğretmenlerden 6’sı çocukların yaşının küçük olmasından kaynaklı dersi sevdirmekte zorlandıklarını ve verilen eğitimin ezberciliğe dayalı, pratik yapmaktan uzak olduğundan öğrenciler için faydalı olmadığını belirtmişlerdir. Sınıf öğretmenleri ile benzer şekilde, İngilizce öğretmenlerinin tamamı ilkokulda yabancı dil eğitiminin olumlu olduğunu belirtmişlerdir. Öğretmenlerin 8’i ilkokulda İngilizce öğretiminin dile karşı önyargıyı azalttığını ifade etmiştir. 6 öğretmen de ilkokulda İngilizce öğretiminin öğrencilerin daha kolay öğrenmesine yardımcı olduğunu ifade etmiştir. Sınıf öğretmenlerinin aksine, İngilizce öğretmenleri ilkokulda yabancı dil eğitime karşı olumsuz bir görüş beyan etmemiştir.

Aşağıda İngilizce ve sınıf öğretmenlerinin görüşlerinden alıntılara yer verilmiştir.

S5 kodlu öğretmen görüşü “*Bence çok iyi. Öğrenciler için de güzel oluyor. Farklı bir dil öğrendikleri için oldukça heyecanlı oluyorlar. Zaten bir kısmı anaokulunda öğrenmiş geliyor. Erken başlaması bence çok iyi!*”

S7 kodlu öğretmen görüşü “*Erken yaşta başlaması çok iyi. Ancak şu anki müfredat kalıcı öğrenme için yeterli değil. İlkokulda yabancı dil eğitiminin daha pratik ve etkileşimli olması gerekir. Şu an etkileşim yok denecek kadar az.*”

İ2 kodlu öğretmen görüşü “*Öğrencilerin ilkokulda İngilizce öğrenmeye başlamasıyla yabancı dile karşı oluşan önyargılarının giderek azaldığını düşünüyorum.*”

İ3 kodlu öğretmen görüşü “*Öğrencilerin İngilizceye karşı önyargı oluşturmamaları için eğlenceli etkinliklerle geçen bir dersin öğrencilerin ileriki yıllarda da İngilizce başarısını arttıracaklarını düşünüyorum.*”

İ8 kodlu öğretmen görüşü “*Dil eğitimini kolaylaştırmak için kullanılan renkli keyifli eğlenceli etkinlikler öğrencilerin İngilizce dersini en sevdiği ders haline getiriyor. Böylece dile karşı oluşabilecek önyargı kırılmış oluyor. Ayrıca yaşları gereği öğrenmeye çok açık oldukları için daha az çaba ile daha çok şey öğrenebiliyorlar.*”

Öğretmenlerin Yabancı Dillerini Ders Dışı Geliştirme Faaliyetlerine Yönelik Görüşleri

İngilizce ve sınıf öğretmenlerinin ders dışında yabancı dillerini geliştirmeye yönelik yaptığı faaliyetler Tablo 3’te gösterilmiştir.

Tablo 3. Ders dışı yabancı dil geliştirme faaliyetlerine yönelik veriler

Sınıf Öğretmenleri			İngilizce Öğretmenleri		
Ders dışı faaliyetler	Öğretmen kodu	f	Ders dışı faaliyetler	Öğretmen kodu	f
Yok	S2	1	Yok	İ6	1
Yabancı dizi, film izliyorum	S3, S7, S8, S9	4	Yabancı dizi, film izliyorum	İ3 İ4 İ8	3
Yabancı dil kursuna gittim/gidiyorum	S4, S5	2	İnternet vasıtasıyla pratik yapıyorum	İ1 İ2 İ3 İ4 İ5 İ9	6
Ders dışı yabancı kaynak kitaplara çalışıyorum.	S1, S6	2	İngilizce kitap okuyorum	İ2 İ3 İ8	3
			Hizmet içi eğitimlere katılıyorum	İ1 İ7 İ9	3
			Alanımla ilgili projelerde yer alıyorum	İ1 İ7	2

Tablo 3’te görüldüğü gibi sınıf öğretmenleri ders dışında yabancı dillerini geliştirmek için en fazla yabancı dizi, film izlemeyi tercih etmektedir. Diğer taraftan 1 sınıf öğretmeni yabancı dilini geliştirmek için bir çabasının olmadığını belirtmiştir. Buna karşılık, İngilizce öğretmenlerinin dillerini geliştirmek için sırasıyla internet vasıtasıyla pratik yaptıkları, İngilizce kitap okudukları, yabancı dizi, film

izledikleri, hizmet içi eğitim faaliyetlerine katıldıkları ve projelerde yer aldıkları tespit edilmiştir. 1 öğretmen ise İngilizcesini geliştirmek için herhangi bir faaliyet içerisinde olmadığını beyan etmiştir.

Aşağıda İngilizce ve sınıf öğretmenlerinin görüşlerinden alıntılara yer verilmiştir.

S3 kodlu öğretmen görüşü “Mümkün olduğu kadar yabancı dizi film izlemeye çalışıyorum. Bunun dışında bir çabam yok.”

S4 kodlu öğretmen görüşü “Bir iki defa kursa yazıldım ancak kursu tamamlayamadım. Bunun dışında bir çabam olmadı.”

İ7 kodlu öğretmen görüşü “Verilen hizmet içi eğitimlere katılıyorum. Alanımla ilgili projelerde yer alıyorum. Daha önce TÜBİTAK ve eTwinning projelerine katıldım. Buralarda öğrendiklerimi derslerde uygulamaya çalışıyorum.”

İ4 kodlu öğretmen görüşü “Dizileri orijinal dilinde en kötü İngilizce altyazı ile izlemeyi tercih ediyorum. İlkokulda öğretmenlik yaptığım için kolay konular öğretiyorum ve bunun beni geriletmemesi için bunu gerekli görüyorum.”

Öğretmenlerin Yabancı Dil Öğretiminde Kullandığı Tekniklere Yönelik Görüşleri

İngilizce ve sınıf öğretmenlerinin yabancı dil öğretiminde kullandığı yöntem ve tekniklere yönelik görüşleri Tablo 4’te gösterilmiştir.

Tablo 4. Yabancı dil öğretiminde kullanılan tekniklere yönelik veriler

Sınıf Öğretmeni			İngilizce Öğretmeni		
Kullanılan teknik	Öğretmen Kodu	f	Kullanılan teknik	Öğretmen Kodu	f
Drama	S8, S9	2	Drama	İ1 İ7 İ8	3
Görseller	S1, S2, S5, S9	4	Görseller	İ7 İ8 İ9	3
Şarkı	S2, S3, S6, S7, S8, S9	6	Şarkı	İ4 İ6 İ7	3
Oyun	S3, S6, S7, S8	4	Oyun	İ1 İ8	2
Videolar	S1, S3, S5, S6, S7, S9	6	Çalışma kâğıdı	İ1 İ4 İ6	3
Ders kitabı	S1	1	Tüm Fiziksel Tepki	İ2 İ5 İ7	3
Akıllı tahta	S1, S5, S6, S9	4	Dolaylı Öğretim	İ5	1
Özel bir tekniğim yok	S4	1	İletişimsel Yaklaşım	İ2 İ9	2
			İşitsel-Dilsel Yöntem	İ2 İ4 İ5 İ9	4
			Dilbilgisi-Çeviri Yöntemi	İ4 İ5	2
			Yapılandırmacı Yaklaşım	İ3	1

Tablo 4’te görüldüğü gibi yabancı dil öğretiminde sınıf öğretmenleri en fazla şarkı ve videoları kullanırken, en az ders kitaplarını kullanmaktadırlar. Diğer taraftan 1 sınıf öğretmeni özel bir tekniğinin olmadığını diğer derslerde kullandığı yöntem ve teknikleri bu ders içinde kullandığını belirtmiştir. İngilizce öğretmenlerinin ise ağırlıklı olarak dil öğrenme ve öğretme yaklaşımlarını kullandıkları görülmektedir. Bu yaklaşımlar arasından ise en çok kullanılan yaklaşımın “İşitsel-Dilsel” yöntem olduğu tespit edilmiştir. “Drama, görseller, şarkı ve oyunlar” hem sınıf öğretmenleri hem de İngilizce öğretmenleri tarafından ortak bir şekilde tercih edilen yöntemlerdendir.

Aşağıda İngilizce ve sınıf öğretmenlerinin görüşlerinden alıntılara yer verilmiştir.

S4 kodlu öğretmenin görüşleri “İngilizce dersi vermediğimiz için bu konuya hâkim değiliz. Genel olarak normal derslerimde kullandığım yöntem ve teknikleri kullanıyorum. İngilizce için özel bir yöntem

kullandığım söylenemez. Hatta bazen İngilizce dersi işlemeyip Matematik ya da Türkçe gibi dersler işlediğim de oluyor.”

S8 kodlu öğretmenin görüşleri “Drama, oyun ve müzik yöntemlerini kullanıyorum. Sayıları, renkleri öğretirken müzikten ve şarkılardan yararlanıyorum. Özellikle renkleri öğretirken oyunlardan yararlanıyorum. Derslerde anlatmak istediklerimi bir karakterin başından geçer şekilde anlatıyorum”

İ5 kodlu öğretmenin görüşleri “İşitsel-Dilsel Yöntem kullanıyorum kalabalık sınıflarda en çok o yöntemden fayda görüyorum çünkü çocuklar kelimeleri veya kalıpları hep birlikte bir ritim tutturarak telaffuz etmekten keyif alıyorlar ve bu yöntemin dil öğretiminde savunduğu dil öğretiminin alışkanlık olduğu düşüncesine katılıyorum.”

İ9 kodlu öğretmenin görüşleri “Direkt Yöntem, İşitsel-Dilsel Yöntem, İletişimsel Yöntem kullandığım yöntemlerdir. Derslerimi bu yöntemlere göre işliyorum.”

Öğretmenlerin Yabancı Dil Öğretiminde Karşılaştığı Sorunlara Yönelik Görüşleri

İngilizce ve sınıf öğretmenlerinin yabancı dil öğretiminde karşılaştığı sorunlara yönelik görüşleri Tablo 5’te gösterilmiştir.

Tablo 5. Karşılaşılan sorunlara yönelik veriler

	Sınıf Öğretmenleri			İngilizce Öğretmenleri		
	Karşılaşılan sorun	Öğretmen Kodu	f	Karşılaşılan sorun	Öğretmen Kodu	f
Eğitim sistemiyle ilgili yaşanan sorunlar	Ders kitaplarının içerik olarak yetersizliği	S6, S7	2	Ders kitaplarının içerik olarak yetersizliği	İ1 İ2	2
	Kılavuz kitap eksikliği	S1, S3	2	Yetersiz ders saati	İ1 İ2 İ6 İ7 İ9	5
				Kalabalık sınıf	İ6	1
	Çocukların seviyesine uygun materyal eksikliği	S9	1	Sınırlı iletişimsel imkân	İ2	1
			Yoğun müfredat	İ1 İ2 İ6	3	
Dilin kendisiyle ilgili yaşanan sorunlar	İngilizcenin yazıldığı gibi okunmaması	S8, S9	2	İngilizcenin yazıldığı gibi okunmaması	İ4 İ5	2
Öğrencilerle ilgili yaşanan sorunlar	Öğrencilerin isteksiz olmaları	S5, S9	2	Öğrencilerin isteksiz olmaları	İ4 İ8	2
	Kelimeleri telaffuz edememeleri	S8, S9	2	Öğrenilen konuların unutulması	İ2 İ3 İ7 İ8 İ9	5
	Pratik yapmamaları	S9	1	Verilen ödevlerin yapılmaması	İ1	1
Öğretmenlerle ilgili yaşanan sorunlar	İngilizce bilmemek	S1, S2, S3, S4, S5, S6	6			
	Kelimeleri telaffuz edememek	S1, S5, S6, S7	4			
	Yöntem, teknik bilmemek	S5	1			

Tablo 5’te görüldüğü gibi sınıf öğretmenleri yabancı dil öğretiminde en fazla sorunun kendileriyle ilgili olduğunu düşünmektedir. 6 sınıf öğretmeni İngilizce bilmediğini, 4 sınıf öğretmeni kelimeleri telaffuz edemediğini ve 1 sınıf öğretmeni yabancı dil öğretimine yönelik yöntem ve teknikleri bilmediğini ifade etmiştir. Bunun dışında sınıf öğretmenlerinin yaşadığı diğer sorunların eğitim sistemiyle, öğrencilerin kendisiyle ve İngilizcenin kendi yapısıyla ilgili olduğu görülmektedir. Buna karşılık, İngilizce öğretmenleri İngilizce öğretiminde en çok eğitim sistemiyle ilgili sorunlarla karşılaştıklarını ifade ederken, sınıf öğretmenlerinin aksine kendilerinden kaynaklı bir sorun belirtmemişlerdir. Bu kapsamda İngilizce öğretmenleri ders saatlerinin yetersiz olduğunu (f=4),

müfredatın yoğun olduğunu (f=3), ders kitaplarının içerik olarak yetersiz olduğunu (f=2), sınıfların kalabalık olduğunu (f=1) ve sınırlı iletişimsel imkân olduğunu (f=1) ifade etmişlerdir. Ayrıca, İngilizce öğretmenlerinin yaşadığı diğer sorunların dilin kendisiyle ve öğrenciler ile ilgili olduğu görülmüştür.

Aşağıda İngilizce ve sınıf öğretmenlerinin görüşlerinden alıntılara yer verilmiştir.

S3 kodlu öğretmenin görüşleri “İngilizce bilgim çok fazla yok. O yüzden kitaplarda bazen bilmediğim kelimeler ve gramer yapıları çıkabiliyor. Yaşadığım en büyük problem bu bilmediğim konuların kitaplarda olması. Eskiden kılavuz kitaplar olurdu. Bilmesek bile cevabı ya da anlamı orada yazardı. Artık onlar da gelmiyor. Tüm yük benim omuzlarımda.”

S7 kodlu öğretmenin görüşleri “Lisede hazırlık okumuştum. Bu yüzden biraz gramer temelim var. Gramer konusunda çok fazla zorluk yaşamıyorum. Ancak telaffuz benim için çok problemlidir. En büyük sorunum kelimelerin telaffuzu. Ayrıca kitaplar yetersiz. Kitaplar öğrencilerin öğrenmelerini destekleyici değil. Öğrencilere sadece öğretmeye çalışıyor. Onları pratik yapmaya sevk etmiyor.”

İ1 kodlu öğretmenin görüşleri “İlkokul müfredatı bence oldukça yoğun. Özellikle 4. Sınıfların müfredatı çok yoğun ve yetiştirmekte zorluk çekiyorum. Ayrıca ders haftada 1 gün olduğu için verdiğim ödevler genellikle unutuluyor ve öğrenciler ödev yapmıyor.”

İ6 kodlu öğretmenin görüşleri “İlkokul İngilizce müfredatı yoğun ve buna karşılık ders saatleri yetersiz. Bu ders saati ile verilen müfredatı takip etmek oldukça güç. Bu sebeple pratik yapabilecek zamanım kalmıyor.”

Öğretmenlerin Karşılaştığı Sorunların Kaynaklarına Yönelik Görüşleri

İngilizce ve sınıf öğretmenlerinin yabancı dil öğretiminde karşılaştığı sorunların kaynaklarına yönelik görüşleri Tablo 6’da gösterilmiştir.

Tablo 6’da görüldüğü gibi sınıf öğretmenleri karşılaştıkları sorunların en fazla eğitim sisteminden kaynaklandığını düşünmektedir. Sınıf öğretmenlerine göre eğitim sistemi öğretmenlerin İngilizce bilip bilmediğini sorgulamadan derse girmesini zorunlu kılmaktadır. Benzer şekilde 7 sınıf öğretmeni sorunun kaynağını öğretmenlerin öğrettikleri yabancı dili bilmemelerine bağlamaktadır. Buna karşılık, İngilizce öğretmenleri karşılaştıkları sorunların kaynağı olarak öğrencileri görmektedirler. Bu kapsamda 6 İngilizce öğretmeni öğrencilerin derse gereken önemi vermediklerini, 3 İngilizce öğretmeni öğrencilerin derse dair motivasyonlarının düşük olduğunu ve 3 İngilizce öğretmeni öğrencilerin Türkçe ve İngilizceyi birbirine karıştırdığını ifade etmiştir. Sınıf öğretmenleri ile benzer şekilde İngilizce öğretmenleri sorunların kaynağı olarak İngilizcenin yapısını ve eğitim sistemini görmektedirler. Ancak sınıf öğretmenlerinin aksine, İngilizce öğretmenleri öğretmenin kendisinden kaynaklanan herhangi bir sorun belirtmemişlerdir.

Aşağıda İngilizce ve sınıf öğretmenlerinin görüşlerinden alıntılara yer verilmiştir.

S9 kodlu öğretmenin görüşleri “Dinleme etkinliklerinde bazı işitsel materyallerin çok baskın bir aksan ile telaffuz öğretimi, bu yaş grubu çocuklar tarafından yeterince anlaşamıyor olabiliyor ve İngilizce yazıldığı gibi okunmayan bir dil olduğundan, konuşma çalışması için yalnızca dinleyerek taklit yoluyla öğrenmeyi tercih eden çocuklar için hata payını artırıyor.”

S5 kodlu öğretmenin görüşleri “Öğretmenlerin İngilizce bilgisi sınırlı. Birkaç kursa gittim ama çok faydalı olduğunu söyleyemem. Bilgim olmamasına rağmen derse girmek zorunda bırakılıyorum. Bunun dışında dersin nasıl anlatılması gerektiğini de bilmiyorum. Her dersin kendine has anlatma biçimi var. O derse uygun yöntemler var. Buna rağmen MEB tarafından bir eğitim bana verilmedi. Lisansta da görmedim. Son olarak ders kitapları yetersiz. Öğrenci sadece ders kitabındaki anlatım ve örnekler ile konuyu öğrenemiyor. Ayrıca artık kılavuz kitaplarda gelmiyor. Önceden İngilizce dersi için kılavuz kitap gelirdi ve yol haritam olurdu”

İ9 kodlu öğretmenin görüşleri “Öncelikle ders saatleri çok az. Öğrenciler ile haftada 1 gün sadece 2 saat ders yapıyoruz. Bu durum öğrencilerin derse gereken önemi vermelerine engel oluyor. Haftada 2 saat olan bir derse her gün gördüğü ders kadar önem vermiyor. Ders saatleri arttırılırsa öğrencilerin derse daha fazla önem vermesi de sağlanabilir.”

İ4 kodlu öğretmenin görüşleri “Merkezi bir ilçenin dış mahallelerinde kalan bir okulda görev yapıyorum. Görev yaptığım bölgenin sosyo-ekonomik durumu sebebiyle öğrenciler dersime karşı oldukça ilgisiz. Öğrencilerin ilgisini çekecek onları motive edecek etkinlikler yapıyor oyunlar oynatıyorum. Ancak öğrencilerin derse gereken önemi vermemesi sebebiyle çok da başarılı olduğum söylenemez.”

Tablo 6. Karşılaşılan sorunların kaynaklarına yönelik veriler

Sınıf Öğretmenleri		İngilizce Öğretmenleri				
Sorunların kaynakları	Öğretmen kodu	f	Sorunların kaynakları	Öğretmen kodu	f	
Öğrencilerin kendisinden kaynaklı sorunlar	Türkçenin yeni öğrenilmesi sebebiyle iki dilin birbirine karıştırılması	S8	1	Türkçenin yeni öğrenilmesi sebebiyle iki dilin birbirine karıştırılması	İ4 İ5 İ8	3
	Öğrencilerin yaşlarının küçük olması	S9	1	Motivasyon düşüklüğü	İ2 İ4 İ5	3
				Derse gereken önemim verilmemesi	İ1 İ2 İ3 İ4 İ7 İ9	6
Dilin kendisinden kaynaklı sorunlar	İngilizcenin yazıldığı gibi okunmamasından	S9	1	İngilizcenin yazıldığı gibi okunmamasından	İ2	1
Eğitim sisteminden kaynaklanan sorunlar	Ders kitaplarının içerik olarak yetersizliği	S3, S5, S6, S7	4	Ders kitaplarının içerik olarak yetersizliği	İ1 İ3 İ5	3
	Kılavuz kitapların olmamasından	S3, S5, S6	3	Yetersiz ders saati	İ3 İ5 İ6 İ7 İ9	5
	Öğretmenlere yönelik verilen eğitimsizlerin yetersiz olmasından	S1, S3, S5, S6	4	Müfredat yoğunluğu	İ1 İ3 İ6	3
	Öğretmenlerin dili bilmemesine rağmen derse girme zorunluluğu	S2, S3, S5, S6, S7	5			
	Eğitim sisteminin kendisinden	S4	1			
	Kazanımların öğrencilerin seviyesine uygun olmaması	S3, S9	2			
	Öğrencilerin seviyesine uygun materyallerin olmaması	S9	1			
Öğretmenlerin kendisinden kaynaklanan sorunlar	Öğretmenlerin dili bilmemesi	S1, S2, S3, S4, S5, S6, S7	7			
	Öğretmenlerin yabancı dil öğretimine yönelik yöntem ve teknikleri bilmemesi	S3, S5, S6, S7, S8, S9	6			

Öğretmenlerin Karşılaşılan Sorunları Çözme Yöntemlerine Yönelik Görüşleri

İngilizce ve sınıf öğretmenlerinin yabancı dil öğretiminde karşılaştığı sorunları çözme yöntemlerine yönelik görüşleri Tablo 7’de gösterilmiştir.

Tablo 7. Öğretmenlerin karşılaşılan sorunları çözme yöntemlerine yönelik veriler

Sınıf Öğretmenleri				İngilizce Öğretmenleri			
Çözüm yöntemi	Öğretmen kodu	f	Çözüm yöntemi	Öğretmen kodu	f		
Başka kaynak kitaplardan yararlanıyorum	S1, S5, S6	3	Kendi materyalimi oluşturuyorum	İ1 İ2 İ7 İ8 İ9	6		
İnternete bakıyorum	S3, S5, S6, S7	4	Konuları sadeleştiriyorum	İ1 İ2 İ6 İ7	4		
Diğer öğretmen arkadaşlarımdan yardım alıyorum	S4	1	Öğrencilere motivasyonlarını arttıracak etkinlikler yaptırıyorum.	İ3 İ4 İ7 İ8 İ9	5		
İngilizce kursuna gidiyorum	S5	1	Velilerle iletişime geçiyorum	İ1 İ9	2		
Sözlükten kelimelerin telaffuzlarına ve anlamlarına bakıyorum	S5, S6, S7	3	Okul içinde dili kullanabilecekleri etkinlikler düzenliyorum	İ2 İ4 İ5 İ9	4		
Öğrencilere pratik yaptırıyorum	S8, S9	2					
Alternatif yöntemler kullanıyorum	S9	1					
Kelimeleri günlük hayatta bildikleri bir nesneyle ilişkilendiriyorum	S9	1					
Çözemiyorum	S2	1					

Tablo 7’de görüldüğü gibi sınıf öğretmenleri karşılaştıkları problemlere en fazla internetten yararlanarak, başka kaynak kitaplar kullanarak ve sözlükten kelimelerin anlamlarına ve telaffuzlarına bakarak çözüm bulduklarını ifade etmişlerdir. İngilizce öğretmenlerinin ise karşılaştıkları problemleri çözmek için sırasıyla en çok kendi materyallerini hazırladıkları, öğrencilerin motivasyonlarını artırıcı etkinlikler yaptıkları, konuları sadeleştirerek anlattıkları, ders saati dışında okul içinde İngilizcenin kullanıldığı etkinlikler düzenledikleri ve veliler ile iletişime geçtikleri görülmektedir.

Aşağıda İngilizce ve sınıf öğretmenlerinin görüşlerinden alıntılara yer verilmiştir.

S3 kodlu öğretmen görüşü “*Bilmediğim konuları ya da kelimeleri internette bakıp öğreniyorum. İnternette pek çok bilgi var. Hatta İngilizce dersinde kullanmak için pek çok etkinlik de var. Bazı durumda bu etkinliklerden de yardım alıyorum.*”

İ1 kodlu öğretmen görüşü “*Müfredat çok yoğun ve bazı sınıflarda ağır olduğu için öğrencilerin zorlanabileceği konuları sadeleştirerek anlatıyorum. Ayrıca çok fazla sorun yaşadığım öğrenciler ile ilgili olarak sınıf öğretmeni aracılığıyla velilerle iletişime geçiyorum. Öğrencilerim için kendim ek materyal hazırlıyorum. Kitaptaki etkinlikler yeterli gelmiyor. Kendi materyalimi hazırlamam gerekiyor.*”

İ5 kodlu öğretmen görüşü “*Yaşadığım tüm sorunlara çözüm üretmek tam olarak mümkün değil. Ancak bu konuda tabii ki benim de yaptığım şeyler var. Öğrenciler dilin yapısı sebebiyle en çok sesletim anlamında zorluk yaşıyor. Bu yüzden çok fazla dinleme etkinliğine ihtiyaçları var. Kitaptaki dinleme etkinlikleri yeterli değil. Bu yüzden dile maksimum seviyede maruz bırakmak amacıyla kendim çok sayıda dinleme etkinliği hazırlıyorum.*”

Öğretmenlerin Lisans Düzeyinde Yabancı Dil Öğretimi Verilmesine Yönelik Görüşleri

İngilizce ve sınıf öğretmenlerinin lisans düzeyinde nasıl bir yabancı dil eğitimi almalarına yönelik görüşleri Tablo 8’de gösterilmiştir.

Tablo 8. Lisans düzeyinde yabancı dil öğretimi verilmesine yönelik veriler

Sınıf Öğretmenleri				İngilizce Öğretmenleri			
	Öğretmen görüşü	Öğretme n kodu	f		Öğretmen görüşü	Öğretme n kodu	f
Olumlu görüş	İngilizce öğretimine yönelik yoğun bir eğitim verilmeli	S1	1	Olumlu görüş	İlkokul İngilizce Öğretmenliği ayrı bir branş olarak ayrılmalı	İ1 İ2 İ6 İ9	4
	İngilizce eğitimi temel düzeyde verilmeli	S2, S3, S6, S7, S8	5		Öğrencilerin gelişimsel özellikleri detaylı bir şekilde öğretilmeli	İ1 İ3 İ4	3
	Yabancı dil öğretimine yönelik seçmeli dersler artırılmalı	S4, S5, S9	3		Öğretmenlik Uygulaması her sınıfta yer almalı	İ2 İ4 İ5 İ7 İ8	5

Tablo 8’de görüldüğü gibi sınıf öğretmenlerinin ve İngilizce öğretmenlerinin tamamı lisans düzeyinde yabancı dil öğretimi verilmesi konusunda olumlu görüş bildirmişlerdir. Sınıf öğretmenlerinin 5’i yabancı dil eğitimin temel düzeyde verilmesi gerektiğini düşünürken, 1’i verilen eğitimin yoğun olması gerektiğini savunmaktadır. İngilizce öğretmenlerinin ise lisans eğitim dilleri İngilizce olduğu için derslerin içeriklerine ilişkin görüş bildirdikleri tespit edilmiştir. İlkokulda İngilizce öğretimi bağlamında İngilizce öğretmenleri sırasıyla öğretmenlik uygulaması dersinin her sınıfta yer alması gerektiğini, ilkokul İngilizce öğretmenliğinin ayrı bir branş olması gerektiğini ve lisans eğitimi sırasında ilkokul öğrencilerinin gelişimsel özelliklerinin detaylı bir şekilde öğretilmesi gerektiğini belirtmiştir.

Aşağıda İngilizce ve sınıf öğretmenlerinin görüşlerinden alıntılara yer verilmiştir.

S3 kodlu öğretmen görüşü “Üniversitede İngilizce öğretilmeli. İngilizce bilmedikleri takdirde sınıf öğretmenleri bu dersi verirken zorlanıyorlar. Branş öğretmeni kadar olmasa da temel şeylerin nasıl öğretilmesi gerektiği üniversitelerde anlatılmalı.”

İ9 kodlu öğretmen görüşü “Lisans eğitimi alan bir İngilizce öğretmeni ilkokul, ortaokul ve lisede görev yapabiliyor ve 2. Sınıftan 12. Sınıfa kadar olan geniş bir yaş grubuna hitap ediyor. Lise öğrencileri ile çalışmaya alışmış bir İngilizce öğretmeni ilkokula atandığında çok zorluk çekiyor. Ayrıca ilkokul, ortaokul ve liselerde kullanılan yöntem ve teknikler de farklı. Bu yüzden ilkokul İngilizce öğretmenliğinin ayrı bir branş olması gerektiğini düşünüyorum.”

İ5 kodlu öğrenci görüşü “Lisansta bize demo ders anlattırdılar. Ancak bu demo dersleri çok kontrollü bir ortamda yaptık. Sınıf arkadaşlarımıza anlattığımız dersler ile gerçek sınıftaki dersler farklı. Bu yüzden öğretmenlik uygulaması dersi bence her sınıfta yer almalı. Lisans öğrencileri demo dersler yerine gerçek okullarda gerçek öğrencilere ders anlatmalı.”

Öğretmenlerin İlkokulda Yabancı Dil Öğretimine Yönelik Diğer Önerileri

İngilizce ve sınıf öğretmenlerinin ilkokulda yabancı dil öğretimine yönelik diğer önerileri Tablo 9’da gösterilmiştir.

Tablo 9’da görüldüğü gibi sınıf öğretmenleri en fazla öğrencilerin pratik yapmasına yönelik bir eğitimin benimsenmesini önermektedir. Diğer taraftan 3 sınıf öğretmeni İngilizce derslerine ilkokulda sınıf öğretmenlerinin girmesi gerektiğini ifade etmiştir. İngilizce öğretmenlerinin sınıf öğretmenlerinden farklı önerilerde bulunduğu görülmüştür. Genel olarak öneriler dil öğretiminde teknolojinin daha fazla kullanılmasını, uygulamalı derslerin sayısının artırılmasını ve eğitim sisteminde genel olarak İngilizcenin rolünün değişmesini içermektedir.

Tablo 9. Diğer önerilere ilişkin veriler

Sınıf Öğretmenleri	Öğretmen kodu	f
Öğretim programı çocukların seviyesine uygun hale getirilmeli	S7	1
Ezberci yöntemlerden çok pratik yapmaya önem verilmeli	S4, S6, S7, S8	4
Ders kitapları geliştirilmeli, etkileşime dayalı olmalı	S3, S7	1

Dil politikaları değiştirilmeli	S4	1
Dil öğretimine okul öncesinde başlanmalı	S6, S8	2
İlkokulda yabancı dil öğretimi dersine sınıf öğretmenleri girmeli	S6, S7, S9	3
İngilizce Öğretmenleri	Öğretmen kodu	f
Teknolojik imkânlardan faydalanılarak dil kullanımı arttırılmalı.	İ1 İ2	2
Yurtdışından kardeş okul edinilmeli	İ2	1
İngilizce dersi deneme sınavlarından çıkarılmalı	İ3	1
Haftalık ders saatleri arttırılmalı	İ4 İ5	2
Kalabalık sınıflarda öğretimin nasıl olması gerektiği detaylı şekilde öğretilmeli	İ6	1
Ders kitapları geliştirilmeli	İ4	1
Lisans eğitiminde konuşma becerisine daha fazla önem verilmeli	İ9	1
Uygulamalı derslerin sayısı arttırılmalı	İ7 İ8	2

Aşağıda İngilizce ve sınıf öğretmenlerinin görüşlerinden alıntılara yer verilmiştir.

S7 kodlu öğretmenin görüşleri “Kitapların daha etkileşimli olması gerekli. Ayrıca bence ilkokul için söylüyorum ilkokulda İngilizce dersine branş öğretmenleri yerine sınıf öğretmenleri girmeli. İngilizce öğretmenleri ilkokul öğrencisinin seviyesine inmekte zorluk yaşıyor. Size başımdan geçen bir anımı anlatayım. Daha önce çalıştığım bir okulda İngilizce öğretmeni ikinci dönem izne ayrıldı ve İngilizce dersine ben girmek zorunda kaldım. Bir önceki dönem İngilizce öğretmeni ders verirken öğrencilerin deneme sınavlarında 10 sorudan 3 net ortalaması varken ikinci dönem ben dersi verdikten sonra ortalama 10 soruda 7nete çıktı. Bu örneği vermemdeki sebep İngilizce öğretmenlerinin yetersiz olduğunu söylemek değil. Sınıf öğretmenlerinin kendi sınıflarındaki öğrenciyi daha iyi tanıdığını ve onlarla daha uyum içinde olduğu için daha iyi öğretebileceğini söylüyorum”

İ2 kodlu öğretmen görüşü “Günümüzde teknolojinin imkânlarından faydalanarak yabancı dil kullanımını artırabiliriz. Yurtdışından kardeş okullar edinerek bu okullarla internet üzerinden iletişim kurulabilir. Böylece teknolojinin yardımı ile öğrencilerin dili daha aktif bir şekilde kullanmalarını sağlayabiliriz”

İ4 kodlu öğretmen görüşü “Ders saatinin fazlalastırılması yerinde bir karar olabilir. Haftada iki saat olmasından dolayı çoğu öğrenci ismimizi bile hatırlamıyor ya da karıştırıyor. Ders kitaplarında bazı etkinlikler çocukların yaşını göz önüne aldığımız zaman onların kavraması için biraz zor. Ders kitaplarının geliştirilmesi de yerinde bir hamle olacaktır.”

TARTIŞMA VE SONUÇLAR

İngilizce ve sınıf öğretmenlerinin ilkokulda yabancı dil öğretimine yönelik görüşlerini inceleyen bu araştırmada katılımcılara öncelikle ilkokulda yabancı dil öğretimine yönelik görüşleri sorulmuştur. Bu kapsamda her iki öğretmen grubunun da çoğunlukla olumlu görüş bildirdiği görülmüştür. Bu bulgu literatürde yer alan araştırma sonuçları ile uyumludur (Bozavlı, 2015; Çankaya, 2015; Ekin & Damar, 2013; Enever & Moon, 2009; Erkuş & Babayiğit, 2013; Gönül, 2020; Harmer, 2001; İltar & Er, 2007; Krashen, Long & Scarcella, 1979; Küçük, 2006; Lenneberg, 1967; Sevinç, 2006). Bu kapsamda katılımcılar genel olarak erken yaşta yabancı dil öğrenmenin öğrencilerin motivasyonunu arttırdığını ve dili daha iyi öğrenmelerine katkıda bulunduğunu ifade etmiştir. Diğer taraftan İngilizce öğretmenlerinin aksine sınıf öğretmenleri bu durumun olumsuz sonuçlarının da olduğunu, çocukların yaşlarının küçük olmasından kaynaklı dersi sevdirmekte zorlandıklarını ve hazırlanan programın ezberci bir yaklaşımla hazırlanmasından dolayı etkili olmadığını belirtmişlerdir.

Bu araştırmada katılımcılara yabancı dillerini geliştirmek için ders dışında herhangi bir faaliyette bulunup bulunmadıkları sorulmuştur. Bu kapsamda, sınıf öğretmenlerinin çok az bir kısmının İngilizce öğrenmek amacıyla bir dil kursuna gittikleri ya da kaynak kitaplara başvurdukları tespit edilmiştir. İngilizce öğretmenleri ise ders dışındaki zamanlarını İngilizce pratik yapmak için kullandıklarını ifade etmişlerdir. Bu bulgular sınıf öğretmenlerinin İngilizce yetkinliklerinin sınırlı olduğunu ancak buna rağmen İngilizce bilgilerini geliştirmek adına bir çabalarının da olmadığını göstermektedir. Diğer taraftan bu araştırmada katılımcılara yabancı dil öğretiminde kullandıkları yöntem ve teknikler sorulmuştur. Sınıf öğretmenlerinin en fazla “şarkı, oyun, görsel, video ve drama” gibi genel öğrenme ve öğretme tekniklerini kullandıkları görülmüştür. Bu bulgular bize sınıf öğretmenlerinin yabancı dil

öğretimine yönelik özel öğrenme ve öğretme tekniklerine hâkim olmadıkları ve İngilizce dersinde genel öğrenme ve öğretme tekniklerini kullandıkları söylenebilir. Buna karşılık İngilizce öğretmenlerinin yabancı dil öğretimine yönelik özel öğrenme ve öğretme tekniklerini kullandıkları tespit edilmiştir. Bu sonuç İngilizce öğretmenlerinin dil uzmanlığı ve dersi hedefler doğrultusunda işleme konusunda avantajlı hale getirdiği fikriyle örtüşmektedir (Özer & Korkmaz, 2016; Şevik, 2009). Diğer taraftan İngilizce öğretmenleri yabancı dil öğretimine yönelik özel yöntem ve teknikleri kullandıklarını belirtirler de, kullanmış oldukları yöntemlerin çoğunlukla klasik dil öğrenme ve öğretme yaklaşımları olduğu görülmüştür. Bu sonucun daha önce yapılan birçok çalışmada ortaya konulan İngilizce öğretmenlerinin geleneksel yöntemlere göre öğretimlerini sürdürdükleri yönündeki araştırma sonuçlarıyla paralellik gösterdiği görülmektedir (Alkan & Arslan, 2014; İşpınar, 2005; Kandemir, 2016). Bu kapsamda güncel İngilizce öğretim programı İletişimsel Yaklaşım temelinde hazırlanmış olmasına rağmen sadece 2 İngilizce öğretmenin derslerinde İletişimsel Yaklaşımı benimsediği tespit edilmiştir. Bu bulgu Türkiye’de İngilizcenin hala klasik dil öğrenme ve öğretme yaklaşımları kullanılarak öğretildiğini göstermektedir. Bu sonuç daha önce yapılan İngilizce öğretmenlerinin öğretim programına hakim olmadığını ifade eden ve Türkiye’de yabancı dil öğretimine yönelik başarısızlıkların sebeplerinin kaynak ve süreden çok yöntem ve yaklaşım olduğunu belirten araştırma sonuçlarını desteklemektedir (Alkan & Arslan, 2014; İşpınar, 2005; Kandemir, 2016; Özer & Korkmaz, 2016; Solak, 2013).

Katılımcılara ilkökulda yabancı dil öğretiminde karşılaştıkları sorunların neler olduğu sorulmuştur. Sınıf öğretmenleri bu soruya yabancı dil öğretiminde en fazla sorunun kendileriyle ilgili olduğu şeklinde cevap vermiştir. Sınıf öğretmenleri İngilizce bilmediklerini ve bu yüzden ders sırasında zorlandıklarını beyan etmiştir. Bu sonuç çalışmanın önceki bulgularını desteklemekle birlikte Şevik (2009) tarafından yapılan araştırma sonuçlarıyla da paralellik göstermektedir. Öte yandan İngilizce öğretmenleri en çok eğitim sistemi kaynaklı sorunlar yaşamakta olduklarını belirtmiştir. Bu kapsamda İngilizce öğretmenleri müfredatın yoğun olduğunu ve ders saatlerinin yetersiz olduğunu ifade etmişlerdir. Ayrıca ders kitaplarının içerik olarak yetersiz olması, İngilizcenin yazıldığı gibi okunmayan bir dil olması ve öğrencilerin derse karşı isteksiz olmaları her iki grup tarafından da dile getirilen sorunlar arasındadır. Bu sonuçlar daha önce yapılan birçok çalışma sonuçlarıyla paralellik göstermektedir (Karakoyun, 2008; Özer & Korkmaz, 2016; Sevinç, 2006). Diğer taraftan Özer ve Korkmaz (2016) tarafından yapılan ve İngilizce öğretmenlerinin öğrencilerin dili öğrenmeye meraklı ve istekli olduklarını belirttikleri araştırma sonucuyla çelişmektedir.

Katılımcılara karşılaştıkları bu sorunların kaynaklarının ne olduğu sorulmuştur. Bir önceki sorunun bulguları ile paralel şekilde sınıf öğretmenleri bu sorunların kaynağının kendileri olduğunu düşünmektedir. Sınıf öğretmenleri İngilizceyi ve yabancı dil öğretimine yönelik yöntem ve teknikleri bilmediklerini ifade etmiştir. Sınıf öğretmenlerinin lisans eğitimleri sırasında yabancı dil öğretimine yönelik herhangi bir ders almadıkları göz önünde bulundurulduğunda bu bulgunun beklenen bir bulgu olduğu ifade edilebilir. Ancak buradaki çelişki şudur ki sınıf öğretmenleri İngilizce bilmediklerini kabul etmelerine rağmen İngilizce’lerini geliştirmek adına bireysel bir çaba içinde bulunmamaktadırlar. Çalışmada yer alan sınıf öğretmenlerinden sadece 2’sinin dil öğrenmek amacıyla dil kursuna gittiği görülmektedir. İngilizce öğretmenlerinin ise bir önceki sorunun bulgularına zıt olarak sorunların ana kaynağı olarak öğrencileri görmekte oldukları bulunmuştur. İngilizce öğretmenlerine göre yaşadıkları sorunların en büyük kaynağı öğrencilerin derse gereken önemi vermemesidir. Türkçenin yeni öğrenilmesi sebebiyle iki dilin birbirine karıştırılması, İngilizcenin yazıldığı gibi okunmaması ve ders kitaplarının içerik olarak yetersizliği her iki gruptaki katılımcılar tarafından dile getirilmiştir. Bu sonuçlar daha önce yapılan araştırmalarca da ortaya konulmuştur (Akdoğan, 2010; Can & Işık Can, 2014; Çelebi & Yıldız Narinalp, 2020; Demirpolat, 2015; Erkuş & Babayiğit, 2013; Sharpe, 2001). Bu sonuçları destekleyici şekilde daha önce yapılan birçok araştırmada ana dilini iyi bilen bireylerin daha hızlı yabancı dil öğrendikleri ortaya konulmuştur (Çelebi, 2016; Özer & Korkmaz, 2016).

Katılımcılara ayrıca karşılaştıkları bu sorunları nasıl çözdükleri sorusu sorulmuştur. Bu kapsamda sınıf öğretmenlerinin genellikle “bilinmeyen kelimenin anlamına ya da telaffuzuna sözlükten veya internetten bakma, kaynak kitaplardan konuya bakma gibi anı kurtarmaya yönelik sorun çözme yöntemleri kullandıkları görülmektedir. Sınıf öğretmenleri önceki sorularda sorunların en büyük kaynağı olarak kendilerini görmelerine ve İngilizceyi bilmediklerini ifade etmiş olmalarına rağmen bu sorunların çözümü için herhangi bir eylemde bulunmamaktadırlar. Bu kapsamda sınıf öğretmenlerinin uzun vadede bu problemleri ortadan kaldırmaya yönelik bir girişimleri olmadığı söylenebilir. İngilizce

öğretmenleri ise sorunların çözümü için kendi materyallerini hazırladıklarını, öğrencilerin motivasyonlarını artırıcı etkinlikler yaptıklarını, öğrencilerin dili kullanabilecekleri ortamları oluşturdukları ve konuları sadeleştirerek anlattıklarını belirtmişlerdir. Öğretmenlerin önceki sorularda müfredatın yoğun olduğunu, ders kitaplarının yetersiz olduğunu ve öğrencilerin derse gerekli önemi vermediklerini söyledikleri düşünüldüğünde sorunları çözmek için başvurdukları yöntemlerin tutarlı olduğu söylenebilir.

Katılımcılara ayrıca lisans düzeyinde verilen yabancı dil öğretimine yönelik görüşleri sorulmuştur. 2018'de yürürlüğe giren yeni öğretmen yetiştirme lisans programı kapsamında sınıf öğretmenliği lisans programında okuyan öğretmen adayları 4. sınıf Güz döneminde "İlkokulda Yabancı Dil Öğretimi" dersini, İngilizce öğretmenliği lisans bölümünde okuyan öğretmen adayları ise 3. sınıf Güz ve Bahar dönemlerinde "Çocuklara Yabancı Dil Öğretimi" dersini almaktadır. Her iki katılımcı grubu da lisans eğitiminde bu derslerin verilmesini olumlu gördüklerini ifade etmiştir. Sınıf öğretmenleri lisans eğitiminde temel düzeyde İngilizce bilgisinin öğretilmesi gerektiğini belirtmiştir. Önceki sorularda sınıf öğretmenleri dil öğretimine yönelik yöntem ve teknik bilmediklerini ifade etseler de lisans eğitiminde buna yönelik bir eğitimin verilmesi gerektiğine dair herhangi bir yorumda bulunmamışlardır. İngilizce öğretmenleri ise lisans eğitiminde çocukların gelişimsel özelliklerinin daha detaylı bir şekilde anlatılması gerektiğini, ilkökul İngilizce öğretmenliğinin ayrı bir branş olması gerektiğini ve öğretmenlik uygulaması dersinin her sınıfta yer alması gerektiğini belirtmiştir. Küçük çocukların bir takım karakteristik özelliklerinin bulunması ve bu çocuklara verilen öğretimin yetişkinlere verilen öğretime göre farklılık göstermesi; çocuklara yabancı dil öğretmeği, gelişimi teorilerini bilmeyi, özelleştirilmiş sınıf uygulamalarına hâkim olmayı ve çocuklara uygun öğretim yaklaşımlarını, kaynakları ve etkinlikleri seçip uygulamayı gerektirmektedir (Gürsoy & Korkmaz, 2012).

Son olarak katılımcılara ilkökulda yabancı dil eğitimine yönelik diğer görüşleri sorulmuştur. Sınıf öğretmenleri genellikle dil eğitiminin pratiğe dönük olması gerektiğini belirtmiştir. Dikkat çekici biçimde 3 sınıf öğretmeni sınıf öğretmenlerinin sınıflarındaki öğrenciyi daha iyi tanıdığını ve onlarla daha uyum içinde olduğu gerekçesiyle ilkökulda İngilizce dersinin sınıf öğretmenleri tarafından verilmesi gerektiğini dile getirmiştir. Nitekim öğretmen ve öğrenci arasındaki duygusal etkenlerin yabancı dil öğretiminde olumlu etkileri tartışılmaz bir gerçektir (O'Neil, 1993). Ancak sınıf öğretmenlerinin önceki sorulara verdikleri cevaplar göz önünde bulundurulduğunda bu önerilerinin bir tezat oluşturduğu söylenebilir. Sınıf öğretmenleri İngilizceyi ve İngilizce öğretme yöntemlerini bilmediklerini ifade etmiş olmalarına rağmen ilkökulda İngilizce dersine kendilerinin girmeleri gerektiğini savunmaktadır. Öte yandan bu öneri İngilizce öğretmenleri tarafından dile getirilen çocukların gelişimsel özelliklerinin lisans eğitiminde daha fazla yer alması önerisiyle tutarlıdır. Sınıf öğretmenlerinin dersi kendilerinin vermelerini talep etmesi esasında o yaş grubunun karakteristik özelliklerini daha iyi bildikleri için çocukların ihtiyaçlarına daha iyi cevap verebilmelerine dayanmaktadır. Bu sonuç daha önce yapılan araştırmalarda sınıf öğretmenlerinin avantajları arasında görülmüştür (Şevik, 2009). Bu gelişimsel ve karakteristik özelliklerin lisans düzeyinde İngilizce öğretmenlerine de ders olarak verilmesi İlkokulda İngilizce öğretiminde İngilizce öğretmenlerinin başarısını arttıracaktır. Benzer şekilde lisans düzeyinde sınıf öğretmenlerine verilen Yabancı Dil öğretimi derslerinin artırılması sınıf öğretmenlerini İlkokulda Yabancı Dil öğretimi konusunda daha avantajlı hale getirecektir. Türk Eğitim Sisteminin sınıf öğretmenlerinin yabancı dil bilgilerini sorgulamadan derslere girme konusunda zorunlu tutması, bu konuda sınıf öğretmenlerinin hizmet içi eğitim almamış olmaları yaşanan sorunların en büyük nedenlerinden biri olarak gösterilebilir.

Bu sonuçlardan hareketle Eğitim Fakültelerinde hem sınıf öğretmenlerinin hem de İngilizce öğretmenlerinin donanımlı yetişmesi adına gerekli düzenlemeleri yapılması gerektiği söylenebilir. İlkokulda yabancı dil öğretimi derslerine sadece Eğitim Fakültesinden mezun olan öğretmenlerin girmesi ya da pedagojik formasyon şartlarının iyileştirilmesi önerilen bir başka konudur. Sınıf öğretmenlerinin hizmet içi eğitimlerle veya farklı kurs ve seminerlerle yabancı dilleri geliştirmeleri sağlanabilir.

İleride yapılacak çalışmalarda ilkökul öğrencilerinin İngilizce ve sınıf öğretmenlerine yönelik görüşleri ve öğrencilerin ders ortamında ki davranışları incelenebilir. İlkokullarda ana dilin ve yabancı dilin birlikte öğretilmesinden kaynaklı sorunlar araştırılarak çözüm önerileri geliştirilmelidir.

Üniversitelerde İngilizce öğretmenleri ilkököl, ortaoköl ve lise öğrencilerinin gelişim düzeyleri göz önünde tutularak yetiştirilmelidir.

KAYNAKÇA

Acat, M. B. & Demiral, S. (2002). Türkiye’de yabancı dil öğreniminde motivasyon kaynakları ve sorunları. Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, 31, 312-329.

Akçam, A. (2022). Dilin tanımı ve önemi. http://docs.neu.edu.tr/staff/aysegul.akcam/dersnotu1_23.pdf

Akdoğan, S. (2010). Türkiye’de yabancı dil öğretiminde karşılaşılan sorunlar ve bir çözüm önerisi olarak yabancı dil okullarına yönelik öğretmen ve öğretim elemanlarının görüşleri. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Akpınar, B. & Özdaş F. (2013). İlköğretimde değer eğitime ilişkin öğretmen görüşleri: Nitel bir analiz. Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 23(2), 105-113.

Alkan, M. F. & Arslan, M. (2014). İkinci sınıf İngilizce öğretim programının değerlendirilmesi. Uluslararası Eğitim Programları ve Öğretim Çalışmaları Dergisi. 4(7), 87-99.

Asher, J. L (1977). Learning another language through actions: The complete teacherS guidebook. Los Gatos, CA: Sky Oaks

Berman, M. (1998). A multiple intelligences road to an ELT classroom. Crown house Publishing Limited.

Bozavlı, E. (2015). İlkoköl 2. sınıfta yabancı dil öğretiminde öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi. Ines Journal, 2(2), 74-83.

Brown, H., D. (2007). Teaching by principles, an interactive approach to language pedagogy (3.edt). Pearson Education

Cameron, L. (2001). Teaching languages to young learners. Ernst Klett Sprachen

Can, E. & Işık Can, C. (2014). Türkiye’de ikinci yabancı dil öğretiminde karşılaşılan sorunlar. Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 4(2), 43-63.

Cihan, N. (2001). Erken yasta çok dillilik ve yabancı dil. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Coppola, J. (2005). English language learners: Language and literacy development during the preschool years. Journal of the New England Reading Association, 41, 18-23.

Crystal, D. (2012). English as a global language. Cambridge university press.

Çankaya, P. (2015). An evaluation of the primary 3rd grade English language teaching program: Tekirdağ case. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Çelebi, D. M. & Yıldız Narinalp, N. (2020). Ortaokullarda İngilizce öğretiminde karşılaşılan sorunlar. OPUS-Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi, 16(27), 4975-5005. DOI: 10.26466/opus.704162

Çelebi, M.D. (2006). Türkiye’de anadili eğitimi ve yabancı dil öğretimi. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Erciyes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Çelik, S. & Işık, A. D. (2019). İlkokullarda yabancı dil öğretimi ile ilgili öğretmen görüşleri. Manisa Celal Bayar Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 7(1), 1-11.

Demircan, Ö. (2013). Yabancı-Dil Öğretim Yöntemleri (5.baskı). Ders Yayınları.

Demirel, Ö. (2020). Yabancı Dil Öğretimi: Dil pasaportu, dil biyografisi, dil dosyası (11.baskı). Pegem A Yayınları

Demirpolat, B. C. (2015). Türkiye'nin yabancı dil öğretimiyle imtihanı: Sorunlar ve çözüm önerileri. Seta Yayınları

Eküş, B. & Babayiğit, Ö. (2013). İlkokul 2. sınıftan itibaren yabancı dil eğitimi verilmesine ilişkin sınıf ve İngilizce öğretmenlerinin görüşlerinin incelenmesi. *Researcher: Social Science Studies*. 40-49.

Ellis, G. (2014). 'Young learners': clarifying our terms. *ELT journal*, 68(1), 75-78.

Enever, J., & Moon, J. (2009). New global contexts for teaching Primary ELT: change and challenge. In J. Enever, J. Moon and U. Raman (Eds.), *Young Learner English Language Policy and Implementation: International perspectives* (pp. 5-21). Reading: Garnet Education.

Erten, E. (2016). Dil öğretmenleri, öğrenciler ve velilerin etkili ilkököl yabancı dil öğretmeni özellikleri üzerine algıları. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Gönül, S. (2020). Sınıf öğretmenlerinin ilkökullardaki yabancı dil öğretimine ilişkin görüşleri. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Güler, C. (2022). Finlandiya, Çin, Hollanda ve Türkiye 'de uygulanan ilkököl yabancı dil (İngilizce) eğitim programlarının karşılaştırılması. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Günay, D. V. (2015). İki ya da çok dillilik ve Avrupa toplumu. *Turkophone*, 2(1), 68-72.

Harmer, J. (2001). *The practice of English language teaching* (3rd ed.). Longman.

Haznedar, B., & Uysal, H. H. (2010). Introduction: embracing theory and practice in teaching languages to young learners. *Handbook for teaching foreign language to young learners in primary schools*, 1-20.

Hengirmen, M. (2006). Yabancı dil öğretim yöntemleri ve TÖMER yöntemi. Engin Yayınevi.

İlter, B. & Er, S. (2007). Erken yaşta yabancı dil öğretimi üzerine veli ve öğretmen görüşleri, *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 15(1), 59-84.

İmer, K., Kocaman, A. & Özsoy, A. S. (2011). *Dilbilim sözlüğü*. Boğaziçi Üniversitesi Yayınevi

İmer, K., Kocaman, A. & Özsoy, A. S. (2011). *Dilbilim sözlüğü*. Boğaziçi Üniversitesi Yayınevi

İşpınar, D. (2005). A study on teachers' awareness of teaching English to young learners. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Kandemir, A. (2016). İlkokul 2. sınıf İngilizce öğretim programının katılımcı odaklı program değerlendirme yaklaşımıyla değerlendirilmesi. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Karakoyun, S. (2008). İlköğretim II. kademe yabancı dil dersi öğretim programının değerlendirilmesine ilişkin öğretmen görüşleri (Adapazarı Örneği). Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Krashen, S., Long, M., & Scarcella, R. (1979). Age, rate, and eventual attainment in second language acquisition. *TESOL Quarterly*, 13, 573-582.

Küçük, M. (2006). Okul öncesinde yabancı dil eğitimi konusunda eğitimcilerin ve ailelerin görüşleri. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Lenneberg, E. H. (1967). *Biological foundations of language*. New York: John Wiley.

- MEB. (2018). İngilizce Dersi Öğretim Programı (İlkokul ve Ortaokul 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. sınıflar), Ankara: MEB Yayınları
- Mihaljevic Djigunovic, J. (2012). Attitudes and motivation in early foreign language learning. *ceps Journal*, 2(3), 55-74.
- Moon, J. (2000). *Children learning English*. Macmillan Heinemann.
- Nunan, D. (2001). English as a global language. *TESOL Quarterly*, 35(4), 605-616.
- O'Neil, C. (1993). Les enfants et l'enseignant des langues étrangères, https://www.persee.fr/doc/reper_1157-1330_1994_num_9_1_2478_t1_0201_0000_2.
- Özer, B. & Korkmaz, C. (2016). Yabancı dil öğretiminde öğrenci başarısını etkileyen unsurlar. *EKEV Akademi Dergisi*, 0(67), 59-84. <https://dergipark.org.tr/en/pub/sosekev/issue/71351/1147027>
- Pantaleoni, L. (1988). A Sea of Troubles, In Byrne, D (Ed.). *Modern English Teacher: TEYL*.
- Quirk, R., Greenbaum, S., Leech, G. & Svartvik, J. (1985). *A comprehensive grammar of the English language*. Longman.
- Rixon, S. (1999). Optimum age or optimum conditions? Issues related to the teaching of languages to primary age children. <http://www.britishcouncil.org/english/eyl/article01.htm>
- Scott, W. & Ytreberg, L. H. (1990). *Teaching English to children*. Longman.
- Sevinç, K. Ü. (2006). İlköğretim okullarında İngilizce öğretiminde karşılaşılan güçlüklerle ilişkin öğretmen görüşlerinin değerlendirilmesi (Diyarbakır Örneği). Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Sharpe, K. (2001). *Modern foreign languages in the primary school: The what, why and how of early MFL teaching*. Kogan Page.
- Shin, J. K. (2014). Teaching young learners in ESL and EFL settings. In M. Celce-Murcia, D. M. Brinton, & M. A. Snow (Eds.), *Teaching English as a Second or Foreign Language* (4th ed., pp. 550-567). Boston: National Geographic Learning/Cengage Learning.
- Solak, E. (2013). Finlandiya ve Türkiye'de ilkokul düzeyinde yabancı dil öğretimi. *Journal of International Social Research*. 6(28), 296-303.
- Stakanova, E., & Tolstikhina, E. (2014). Different Approaches to teaching English as a foreign language to young learners. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 146, 456-460. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2014.08.154>
- Şevik, M. (2009). İlköğretim birinci kademedeki dil öğretimi ve sınıf öğretmenleri. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 42(1), 377-401.
- TDK (Türk Dil Kurumu) (2022). Yabancı dil nedir? <https://sozluk.gov.tr/yabancidil>
- Tümen Akyıldız, S. (2019). *Eğitim Bilimleri Araştırmaları II*. Akademisyen Kitabevi.
- Uysal, N. D., & Yavuz, F. (2015). Teaching English to very young learners. *Procedia- Social and Behavioral Sciences*, 197, 19-22.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2019). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (8.baskı). Seçkin Yayıncılık.